

СЛАВА УКРАЇНІ! ГЕРОЯМ СЛАВА!

АНАЛІТИК
АУДИТОРСЬКА ФІРМА

ЕКОНОМІКА ФІНАНСИ ПРАВО

ЩОМІСЯЧНИЙ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

№ 9/1'2022

(видається з 1994 року)

ISSN 2786-5517 (Online), ISSN 2409-1944 (Print)

[https://doi.org/10.37634/efp.2022.9\(1\)](https://doi.org/10.37634/efp.2022.9(1))

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата з економічних і юридичних наук

Наказ Міністерства освіти і науки України від 02 липня 2020 р. № 886 (економічні науки).

Наказ Міністерства освіти і науки України від 24 вересня 2020 р. № 1188 (юридичні науки).

Рішення Аудиторської палати України від 21.12.2017 р. № 353/10 (облік та аудит).

Реєстраційне свідоцтво КВ № 21620-11520ПР від 12 жовтня 2015 р.

Журналу присвоєно міжнародний ідентифікаційний номер ISSN 2409-1944 та включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

Префікс doi журналу: 10.37634/efp.

2022 р.). Повний або частковий передрук матеріалів журналу допускається лише за згодою редакції.

Відповідальність за добір і викладення фактів несуть автори. За зміст та достовірність реклами несе відповідальність рекламодавець.

Підписано до друку 16.09.2022

Формат 60×84/8

Наклад – 250 прим.

Адреса редакції: 01001, м. Київ, вул. Хрещатик, 44

Телефони: (050) 735-43-41, (096) 221-88-61

Факс: (044) 278-05-88

E-mail: efp.redaktor@gmail.com

Сайт: www.efp.in.ua

Засновники:

Аудиторська фірма "Аналітик" спільно з Національною академією внутрішніх справ України

Статті обов'язково проходять

відбір, внутрішнє і зовнішнє рецензування

Рекомендовано до друку та до поширення через мережу Інтернет Вченою радою Національної академії внутрішніх справ України (Протокол № 12 від 15 вересня

Суб'єкт видавничої справи

© "Аналітик", 2022
© "Економіка. Фінанси. Право",
2022

Типографія: ТОВ "Міжнародний бізнес центр"

GLORY TO UKRAINE! GLORY TO THE HEROES!

АНАЛІТИК
АУДИТОРСЬКА ФІРМА

ECONOMICS FINANCES LAW

MONTHLY INFORMATIONAL AND ANALYTICAL JOURNAL

№ 9/1'2022

(issued from 1994)

ISSN 2786-5517 (Online), ISSN 2409-1944 (Print)

[https://doi.org/10.37634/efp.2022.9\(1\)](https://doi.org/10.37634/efp.2022.9(1))

Journal is included in the list of scientific professional editions of Ukraine, which can be published results of dissertations for the degree of doctor and candidate (PhD).

Order of Ministry of Education and Science of Ukraine № 886 of July 02, 2020 (economic sciences).

Order of Ministry of Education and Science of Ukraine № 1188 on September 24, 2020 (legal sciences).

Order of Audit Chamber of Ukraine № 353/10 on December 21, 2017 (accounting and audit).

Registration Certificate – KV № 21620-11520PR on October 12, 2015.

Journal is awarded the international identification number ISSN 2409-1944 and included in the international Scientometrics base Index Copernicus.

Journal's DOI: 10.37634/efp.

Founders:

Audit firm "Analytik" jointly with the National Academy of Internal Affairs of Ukraine

The papers must pass selection, internal and external review

Recommended for publication and dissemination through the Internet by the Academic Council of the National Academy of Internal Affairs of Ukraine (Protocol № 12 of September 15, 2022). Full or partial reprint of the

materials of the journal is allowed only with the consent of the editorial office.

The authors are responsible for the selection and presentation of the facts. The content and authenticity of the advertisement is the responsibility of the advertiser.

Signed for print 16.09.2022

Format 60×84/8

Publication – 250 copies

Address of the editorial office: 01001, Kyiv,

Khreshchatyk str., 44

Phones: (050) 735-43-41, (096) 221-88-61

Fax: (044) 278-05-88

E-mail: efp.redaktor@gmail.com

Web: www.efp.in.ua

*The subject of
publishing*

© "Analytik", 2022
© "Economics. Finances. Law",
2022

Typography: LLC "International Business
Center"

Головний редактор

Левченко Валентина Петрівна, д.е.н., член Ради нагляду за аудиторською діяльністю Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, директор ВПГО «Спілка аудиторів України» (Україна)

Шеф-редактор

Головач Володимир Володимирович, к.ю.н., голова правління ПрАТ «Аудиторська фірма "Аналітик»»; Заслужений юрист України (Україна)

Заступник головного редактора

Головач Тетяна Анатоліївна, д.е.н., професор, аудитор, заступник директора з наукової роботи Інституту аудиту (Україна)

Члени редакційної колегії з економічних наук:

Бойко Антон Олександрович, к.е.н., доцент кафедри економічної кібернетики, Сумський державний університет (Україна)

Величко Олена Георгіївна, к.е.н., доцент кафедри міжнародних фінансів, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (Україна)

Герасимович Анатолій Михайлович, д.е.н., професор, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (Україна)

Криштопа Ірина Ігорівна, д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (Україна)

Манцевич Юрій Миколайович, д.е.н., доцент, вчений секретар, Державне підприємство «Науково-дослідний і проектний інститут містобудування» (Україна)

Полякова Євгенія Сергіївна, к.е.н., доцент кафедри фінансів та банківської справи, проректор з науково-педагогічної роботи (навчальний процес). Вищий навчальний заклад «Міжнародний технологічний університет «Миколаївська політехніка» (Україна)

Потишняк Олена Миколаївна, д.е.н., професор, професор кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту, Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка (Україна)

Сіскос Евангелос, д.е.н., професор, Університет Західної Македонії (Греція)

Ткаченко Сергій Анатолійович, д.е.н., професор, ректор, Вищий навчальний заклад "Міжнародний технологічний університет «Миколаївська політехніка»"; академік Академії економічних наук України (Україна)

Тринчук Віктор Вікторович, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансових ринків, Університет державної фіскальної служби України (Україна)

Чижевська Людмила Віталіївна, д.е.н., професор, професор кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку, Державний університет «Житомирська політехніка» (Україна)

Члени редакційної колегії з правових наук:

Балгімбаєва Гульнара, к.ю.н., зав. кафедри конституційного та міжнародного права, Карагандинський державний університет ім. Е.А. Букетова (Казхстан)

Бригінець Олександр Олексійович, д.ю.н., професор, Хмельницький університет управління та права ім. Леоніда Юзькова; член Союзу юристів України (Україна)

Василинчук Віктор Іванович, д.ю.н., професор, професор кафедри оперативного-розшукової діяльності, Національна академія внутрішніх справ, Заслужений юрист України, полковник поліції (Україна)

Константинов Сергій Федорович, д.ю.н., професор, зав. кафедри адміністративної діяльності, Національна академія внутрішніх справ (Україна)

Озерський Ігор Володимирович, д.ю.н., професор, професор кафедри цивільного та кримінального права і процесу, Чорноморський національний університет імені Петра Могили; академік Національної академії наук вищої освіти України (Україна)

Скоржевська-Амберг Малгожата, доктор філософії, адвокат, кафедра теорії, філософії та історії права, юридичний коледж, Університет Козмінського (Польща)

Фрицький Юрій Олегович, д.ю.н., професор, професор кафедри конституційного, адміністративного права та соціально-гуманітарних дисциплін, Інститут права та суспільних відносин Університету "Україна"; Заслужений юрист України. Член Центральної виборчої комісії (Україна)

Яровий Анатолій Олександрович, к.ю.н., доцент, професор кафедри права публічного адміністрування, Маріупольський державний університет; суддя у відставці (Україна)

Відповідальний редактор: Поповецька-Демченко Леся Петрівна (Україна)

Випусковий редактор: Туманян Анна Оганесівна (Україна)

Editors-in-chief

Valentyna P. Levchenko, Doctor of Economics, member of the Supervisory Board for audit activity of the Authority public oversight for audit activity, Director of the All-Ukrainian Professional Non-Governmental Organization "Union of Auditors of Ukraine" (Ukraine)

Volodymyr V. Holovach, PhD in Legal Sciences, Head of the Board of the Audit Firm "Analitik"; Honored Lawyer of Ukraine (Ukraine)

Deputy Editor-in-Chief

Tetiana A. Holovach, Doctor of Economics, Professor, auditor, deputy director for scientific work of the Institute of Audit (Ukraine)

Members of the editorial board of Economic Sciences:

Anton O. Boiko, PhD in Economics, Associate Professor of Economic Cybernetics department, Sumy State University (Ukraine)

Olena H. Velychko, PhD in Economics, Associate Professor of International Finances department, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (Ukraine)

Anatolii M. Herasymovych, Doctor of Economics, Professor, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (Ukraine)

Iryna I. Krystopa, Doctor of Economics, Professor, Professor of Accounting and Taxation department, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (Ukraine)

Yurii M. Mantsevych, Doctor of Economics, Associate Professor, Scientific Secretary, State Enterprise "Research and Design Institute of Urban Development" (Ukraine)

Yevheniia S. Poliakova, PhD in Economics, Associate Professor of Finances and Banking department, vice-rector for scientific and pedagogical work, Higher Educational Institution «International Technology University "Mykolaiiv Polytechnic"» (Ukraine)

Olena M. Potyshniak, Doctor of Economics, Professor, Professor of the Organization of Production, Business and Management department, Kharkiv Petro Vasylenko National Technical University of Agriculture (Ukraine)

Evangelos Siskos, Doctor of Economics, Professor, University of Western Macedonia (Greece)

Serhii A. Tkachenko, Doctor of Economics, Professor, Rector, Higher Educational Institution «International Technology University "Mykolaiiv Polytechnic"»; academician of Academy of Economic Sciences of Ukraine (Ukraine)

Viktor V. Trynchuk, PhD in Economics, Associate Professor, Professor of Financial Markets department, University of the State Fiscal Service of Ukraine (Ukraine)

Liudmyla V. Chyzhevska, Doctor of Economics, Professor, Professor of Information Systems in Management and Accounting department, State University "Zhytomyr Polytechnic" (Ukraine)

Members of the editorial board of Legal Sciences:

Gulnara Balgimbekova, PhD in Legal Sciences, Head of the constitutional and international law department, Karagandy State University named after E.A. Buketov (Kazakhstan)

Oleksandr O. Bryhinets, Doctor of Legal Sciences, Professor, Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law; member of the Union of Lawyers of Ukraine (Ukraine)

Viktor I. Vasylynchuk, Doctor of Legal Sciences, Professor, Professor of the Operational and Investigating department, National Academy of Internal Affairs; Honored Lawyer of Ukraine, colonel of the Police (Ukraine)

Serhii F. Konstantinov, Doctor of Legal Sciences, Professor, Head of the Administrative Activity department, National Academy of Internal Affairs (Ukraine)

Ihor V. Ozerskyi, Doctor of Legal Sciences, Professor, Professor of the Civil and Criminal Law and Process department, Petro Mohyla Black Sea National University; academician of the National Academy of Sciences of Higher Education of Ukraine (Ukraine)

Malgorzata Skorzevska-Amberg, PhD, DSc, Theory, Philosophy and History of Law department, College of Law, Kozminski University (Poland)

Yurii O. Frytskyi, Doctor of Legal Sciences, Professor, Professor of the Constitutional, Administrative Law and Social and Humanitarian disciplines department, Law and Public Relations Institute of the "Ukraine" University; Honored Lawyer of Ukraine, member of the Central Election Commission (Ukraine)

Anatolii O. Yarovyii, PhD in Legal Sciences, Professor of Law and Public Administration department, Mariupol State University; retired judge (Ukraine)

Managing editor: Lesia P. Popovetska-Demchenko (Ukraine)

Issue Editor: Anna O. Tumanian (Ukraine)

ЗМІСТ

<i>ГРІНЬКО А.П., БОНДАРЧУК Л.В., ТКАЧЕНКО А.Г., ШАПОШНИК Б.В.</i> Стратегічне управління стійким розвитком підприємства	5
<i>КАПІТАНЕЦЬ С.В., ПРИХОДЬКО О.М., ВЛАСЮК Т.М., ЗАРИЦЬКА Н.М.</i> Оцінювання людського капіталу у системі стратегічного управління підприємством	9
<i>BASHYNSKA I., EISAI S.</i> Adoption of innovative management decisions in creating a smart cluster (Прийняття інноваційних управлінських рішень у створенні смарт-кластеру)	13
<i>ПЛЕЦЬКА С.Т., ЛУНКІНА І.Ю.</i> Стратегічно орієнтований економічний потенціал підприємства	17
<i>ЗОНТОВА Д.С.</i> Кримінальна відповідальність за незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду: зарубіжний досвід	23
<i>ПЕТРИШИН Н.Я., КРЯЧЕНКО І.С.</i> Шляхи підвищення впізнаваності продукції підприємств на зовнішніх ринках	27
<i>ГАНУЩАК Т.В., ЖУК О.С.</i> Євроінтеграція інноваційних інструментів антикризового фінансового контролінгу у підприємницькі структури	31
<i>КИРИЛЕНКО О.М., НОВАК В.О., РАЗУМОВА К.М., ЛУК'ЯНЕНКО М.О.</i> Деякі аспекти розвитку авіаційного транспорту України в післявоєнний період	37

CONTENTS

<i>A. HRINKO, L. BONDARCHUK, A. TKACHENKO, B. SHAPOSHNYK.</i> Strategic management of sustainable development of the enterprise	5
<i>S. KAPITANETS, O. PRYKHODKO, T. VLASIUK, N. ZARITSKA.</i> Evaluation of human capital in the system of strategic enterprise management	9
<i>I. BASHYNSKA, S. EISAI.</i> Adoption of innovative management decisions in creating a smart cluster	13
<i>S. PILETSKA, I. LUNKINA.</i> Strategically oriented economic potential of the enterprise	17
<i>D. ZONTOVA.</i> Foreign experience in regulating criminal liability for interfering in the activities of judicial bodies and institutions of justice of Ukraine	23
<i>N. PETRYSHYN, I. KRIACHENKO.</i> Ways to increase the recognizability of enterprise's products in foreign markets	27
<i>T. HANUSHCHAK, O. ZHUK.</i> European integration of innovative anti-crisis financial controlling tools into entrepreneurship structures	31
<i>O. KYRYLENKO, V. NOVAK, K. RAZUMOVA, M. LUKIANENKO.</i> Some aspects of development of aviation transport of Ukraine in the post-war period	37

DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2022.9\(1\).8](https://doi.org/10.37634/efp.2022.9(1).8)
УДК 656.7(477)(045)

Оксана Миколаївна КИРИЛЕНКО

д.е.н., професор, зав. кафедри, Національний авіаційний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2406-7050>
e-mail: ons@ua.fm

Валентина Олексіївна НОВАК

к.е.н., професор,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6899-2016>
e-mail: novak.nau@mail.ru

Катерина Миколаївна РАЗУМОВА

д.е.н., професор, зав. кафедри, Національний авіаційний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6385-2823>
e-mail: krazum@ukr.net

Максим Олександрович ЛУК'ЯНЕНКО

студент, Національний авіаційний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1910-1090>
e-mail: maksimlukyanenko@ukr.net

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

Доведено значення авіаційних перевезень для забезпечення сталого розвитку економіки країни. Досліджені питання, що стосуються розвитку авіаційного транспорту в Україні. Зроблені акценти на необхідності конструктивного вирішення низки економічних, технічних, екологічних, кадрових питань та проблем з охорони та безпеки. Розглянуто окремі аспекти забезпечення роботи галузі авіаційного транспорту та науково обґрунтовані майбутні шляхи її розвитку у післявоєнний період. Доведено потребу у високорозвиненій транспортній системі як необхідний фактор забезпечення інтеграції до європейської і світової економіки.

Ключові слова: авіація, авіаційний транспорт, авіатранспортні підприємства, транспортна система, перспективи розвитку авіації, вирішення проблем авіації

ВСТУП

Актуальність теми обумовлена багатьма чинниками, що безпосередньо впливають на розвиток авіаційної галузі, зокрема авіаційного транспорту України.

Цивільна авіація має величезне значення для економіки не тільки України, а й всього світу, і її роль як універсального транспортного засобу переоцінити неможливо. Завдяки авіації ми маємо найзручніший і найшвидший спосіб доставки вантажів і людей у різні кінці України та за її межі. Зараз ми зіткнулися з тим, що більшість благ авіаційного транспорту недоступні, через бойові дії на території нашої країни. Якраз, коли ми маємо таку проблему, слід замислитися над майбутнім цієї галузі і перспективами її розвитку.

Навіть у довоєнний період авіація нашої країни була не в ідеальному стані, мала низку проблем і недоліків, які слідувало б вирішити, та завдяки яким ми можемо виявити перспективи розвитку даної галузі.

Розширення та розвиток авіаційних перевезень обумовлені динамічністю інтермодальних сполучень та реалізацією сучасних логістичних перевезень. Підвищення ролі національних авіатранспортних підприємств у забезпеченні економічної стійкості держави також визначають обсяги вантажопотоків між Україною та Європою. Саме вони і відображають обсяги необхідних зовнішньоекономічних зв'язків.

МЕТА статті – дослідження деяких аспектів забезпечення роботи галузі авіаційного транспорту України та наукове обґрунтування майбутніх шляхів її розвитку у післявоєнний період.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Основою дослідження є теоретичні аспекти та рекомендації стосовно розвитку підприємств авіаційної галузі, наукові роботи вітчизняних і зарубіжних учених. Загальні положення розвитку авіаційного транспорту висвітлено у працях зарубіжних та вітчизняних вчених: С. Oster, V. Clinton, J.S. Strong, С. Сича, В. Афанас'єва, І. Гордієнка, В. Загорулька, В. Запорожця, В. Коби, О. Косарева, Ю. Куласва, О. Петровського, Г. Гуріної, С. Подрези, Л. Яценка та ін.

Управління пасажиро- та вантажопотоками у процесі авіаційних перевезень висвітлювалися О. Ареф'євою, Т. Джонсоном, Р. Мітчелом, С.Сичом, Т. Дональдсоном, Р. Фрименом, Дж. Фруменом, Р. Бредлі, Е. Браєном, В. Кобою.

Економічні інтереси у процесі перевезень пасажирів і доставки вантажів розглядали В. Матвєєв, Л. Абалкін, В. Коба, М. Гераськін, Є. Крикавський, О. Косарев, В. Щелкунов, Н. Чухрай та ін.

Розглянуті матеріали ґрунтуються на принципі єдності економічних, технічних і екологічних знань. Такий підхід спонукає до розвитку і зміцнення екологічної свідомості, що забезпечить у перспективі вирішення актуальних наукових і практичних завдань.

Для узагальнення послідовності наукових досліджень та розгляду еволюції наукових підходів використано дефінітивний метод та метод компонентного аналізу; для виявлення тенденцій діяльності авіатранспортних підприємств – методи агрегування та наукової абстракції.

Постановка завдання

Авіація в сучасному стані має чимало проблем, які потребують вирішення. Іноземні науковці, що досліджували проблеми сучасної авіації, виділяють декілька невіршених питань стосовно роботи авіаційної галузі, актуальність яких не зменшується [5]. Серед них: технічні, економічні, екологічні проблеми, проблеми з людськими ресурсами та проблеми охорони і безпеки. У статті досліджуються окремі проблеми розвитку галузі авіаційного транспорту у післявоєнний період.

Наукова новизна

Науково обґрунтовані основні аспекти забезпечення роботи авіаційної галузі України у післявоєнний період, що ґрунтується на системному підході, імплементація якого дасть можливість адаптуватися до змін, зумовлених впливом зовнішнього середовища.

РЕЗУЛЬТАТИ

Рівень розвитку транспортної системи країни є однією з найважливіших ознак її стабільності та технологічного прогресу. Потреба у високорозвиненій транспортній системі ще більше підсилюється в результаті інтеграції до європейської і світової економіки.

Транспортна система стає основою для результативного входження країни до світового співтовариства і зайняття в ньому місця, що відповідає рівневі високорозвиненої держави.

Виходячи з невіршених проблем авіаційної галузі, що зазначалися вище, необхідно спрогнозувати вектор розвитку авіаційного транспорту і авіації загалом. З цією метою необхідно вирішити низку технічних, економічних, екологічних, кадрових питань та проблем з охорони та безпеки.

Прикладом реалізації *технічних проблем* можуть бути:

- пошук інженерних рішень зі створення літаків з розширеними можливостями без аеродромів для використання їх на складних маршрутах у віддалених регіонах;

- підвищення швидкості польоту на дозвукових і надзвукових літаках для створення зменшеної здатності надзвукового удару по Землі у разі крейсерського польоту над великими територіями;

- забезпечення технічної можливості зміни напрямку руху на 360 градусів, що зробить можливим як вертикальний зліт, так і горизонтальний рух. Це дозволить літаку зберігати стійкість в повітрі.

Вирішення технічних проблем є доволі простим у теорії, але на практиці дуже важко втілити їх у життя. Необхідно регулярно оновлювати обладнання, адже науково-технічний прогрес не стоїть на місці і постійно з'являються більш досконалі технології. Вони досить дорогі, а отже, доступні далеко не кожному авіаційному підприємству і потребують державної підтримки і компенсації витрат.

Економічні проблеми в авіаційній промисловості і транспорті часто є основною причиною, яка викликає затримку у розвитку і перешкоджає успішному функціонуванню галузі. Величезні податки і збори обтяжують невеликі компанії і усувають конкурентів.

Монополія у цій сфері не стимулює компанії до покращення умов праці, оновлення технологій, впро-

вадження інновацій тощо. Крім того, ситуація на енергетичних ринках часто нестабільна через надмірні спекуляції і насамперед з цінами на нафту. Серед безлічі економічних проблем, які мають місце в діяльності підприємств авіаційної галузі, особливе значення мають великі податки. Саме розумне поєднання державного регулювання та здорового конкурентного ринку може надати велику допомогу у цьому випадку і приблизити вирішення цього недоліку.

В основі *екологічних проблем* лежить використання авіацією, як і будь-яким видом громадського транспорту, природних ресурсів. Сучасне паливо, як і раніше, є обмеженим планетарним ресурсом. В найближчому майбутньому від необхідне інженерне рішення для створення високотехнологічних літаків на альтернативних видах палива, таких як синтетичний газ, зріджений природний газ і криогеніка. Ще однією серйозною екологічною проблемою є вплив авіації на навколишнє середовище.

До основних шляхів реалізації проблем, що виникають у разі впливу авіаційного транспорту на навколишнє середовище, вважаємо за доцільне віднести такі:

- модернізація двигунів;
- розроблення альтернативних видів палива;
- зменшення числа працюючих двигунів при рулюванні;
- скорочення часу роботи двигунів на землі;
- використання присадок до палива;
- збагачення суміші в зоні горіння;
- адміністративні заходи тощо.

Особливе місце належить *проблемам з людським фактором*. На думку експертів, у більшості нещасних випадків мають місце людські помилки [4]. Навіть якщо обладнання вийшло з ладу, може бути хороший шанс приземлитися більш-менш безпечно в разі, якщо екіпаж зможе швидко розібратися у надзвичайній ситуації. В екіпажах повітряних лайнерів повинні бути справжні професіонали. У високотехнологічних системах більшість помилок відбувається за участі людини, а не через збої машин. Саме людина приймає невірне рішення, помиляється в прорахунках, тому, на перший погляд, роль людини слід звести до мінімуму. Проте, з іншого боку, в екстремній ситуації тільки людина може прийняти нетипове рішення проблеми, яке буде успішним. Це пояснюється тим, що машини виконують лише ті дії, які в них заклали інженери, а людина має можливість широко мислити, діяти і прийти оптимального результату у кризових умовах.

Знання, як інформаційний ресурс, в умовах інформаційної економіки виступають чи не найголовнішим складником забезпечення ефективності будь-якої діяльності. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств авіаційного транспорту має характерні відмінності у процесах та механізмах організації, планування, координації та контролю а, отже, потребує інтегрованих знань для її здійснення.

Авіаційна галузь має свою специфіку і характеризується високими ризиками. А звідси, і надзвичайно високі вимоги до фахівців авіатранспортних підприємств. Їм повинні бути притаманні ціннісні орієнтації, до головних з яких відносяться:

- професійна, широка і різнобічна підготовка екіпажів повітряних суден, а також усіх категорій авіаційних спеціалістів;
- високий професіоналізм фахівців;
- високе почуття відповідальності та висока дисциплінованість;
- постійне прагнення вдосконалювати свої знання і практичні навички;
- висока субординація в питаннях, що відносяться до професії;
- добрі знання і глибоке розуміння своєї сфери діяльності;
- високий інтерес до сфери своєї професійної діяльності;
- нетерпимість до обману, спотворення істини;
- високі моральні якості особистості.

Саме вміння авіаційного спеціаліста правильно вибудовувати пріоритети і цінності сприяє досягненню максимального результату в ефективності діяльності та безвідмовності авіаційної техніки.

Проблеми охорони та безпеки. З економічними, екологічними та кадровими проблемами тісно пов'язані *проблеми охорони та безпеки*. І однією з найбільших проблем безпеки, що існують в сучасному світі, є тероризм. Трагедія 11 вересня 2001 р., коли чотири пасажирські літаки були захоплені 19 терористами "Аль-Каїди" і врізалися в будівлі в результаті терактів смертників, яскраво засвідчила і зробила очевидним, що система безпеки і заходи контролю, використовувані в аеропортах, були неефективними і нездатними розпізнати загрози тероризму.

З метою забезпечення повної безпеки авіаційних перевезень завжди є і буде актуальним посилення передпольотного огляду пасажирів і їх багажу та розроблення більш ефективних заходів забезпечення безпеки польотів, серед яких можна відзначити розробку і розуміння нових форм даних.

За даними експертних досліджень ціна на послуги українських авіакомпаній є досить високою порівняно з країнами Європи, де цивільна авіація є одним з основних і не дуже дорогих видів пересування: квиток в

межах єврозони коштує в два-три рази дешевше порівняно з його вартістю в Україні, де вона на внутрішніх лініях в одному напрямку може значно перевищувати \$ 150 [1]. Тому "Відкрите небо" з ЄС можна вважати перемогою пересічних пасажирів.

Угода про єдиний авіапростір означає забезпечення високих європейських стандартів до безпеки польотів та якості і рівня обслуговування пасажирів, збільшення кількості рейсів і розширення географії маршрутів, а також розширення можливостей зі встановлення ціни на авіаперевезення, сприяє покращенню якості перевезень і відкриє нові можливості для авіаперевізників [3].

Водночас слід зазначити, що поряд з очікуваними позитивними наслідками підписання Україною згаданої Угоди, існує ризик надзвичайного загострення конкуренції між авіакомпаніями, яке набуває міжнародного характеру та негативно вплине на розвиток вітчизняних авіаперевізників. Адже вимоги євроінтеграції диктують необхідність забезпечення єдності технічної бази і технологій, що застосовуються на ринку авіаперевезень[2].

Серед авіаперевізників України авіакомпанія «Міжнародні авіалінії України» відрізняється тим, що є дійсним членом Міжнародної асоціації авіаперевізників (ІАТА) та Асоціації європейських авіаліній (АЕА): це свідчить про відповідність міжнародним вимогам якості послуг авіаперевезень, принципам функціонування авіакомпаній, а також надає їй певні конкурентні переваги. Монополізм у сфері надання послуг для авіакомпаній обумовлює їх високу ціну, тоді як в основі нормального функціонування низькобюджетних авіакомпаній, їх можливості встановлювати низькі тарифи лежить, насамперед, низький рівень витрат у забезпеченні високого рівня безпеки і належного техобслуговування.

ВИСНОВКИ

Ефективне управління авіаційним транспортом у післявоєнний період стане необхідною умовою забезпечення ефективності бізнесу, створення, розвитку і реалізації конкурентних переваг авіатранспортних підприємств України.

Список використаних джерел

1. Кириленко О.М., Разумова К.М., Новак В.О. Аналіз стратегічного позиціонування та тенденцій розвитку авіаційних перевезень в Україні. *Моделювання та інформаційні системи в економіці*. 2020. № 99. С. 83-91.
2. Kyrylenko O., Razumova K., Novak V., Guryna A. Strategic analysis as a tool for the formation and implementation of air company development strategy. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2020. № 4. С. 79-86.
3. Kyrylenko O., Zarubinska I., Novak V., Razumova K., Danilova E. Features of the development of the transport system of Ukraine on the way to European integration: monograph. Czech Republic, 2021. 437 p.
4. Oster C. Analyzing aviation safety: Problems, challenges, opportunities. *Research in Transportation Economics. The Economics of Transportation Safety*. 2013. № 43. pp. 148-164.
5. Razumova K., Kyrylenko O., Zarubinska I., Novak V., Guryna A. Ways of realization Ukraine's transport system to the EU: monograph. Czech Republic, 2021. 365 p.

References

1. Kyrylenko O.M., Razumova K.M., Novak V.O. Analysis of strategic positioning and development trends of air transportation in Ukraine. *Modeling and information systems in the economy*. 2020. № 99. pp. 83-91. (in Ukrainian).
2. Kyrylenko O., Razumova K., Novak V., Guryna A. Strategic analysis as a tool for the formation and implementation of airline company development strategy. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2020. № 4. pp. 79-86.
3. Kyrylenko O., Zarubinska I., Novak V., Razumova K., Danilova E. Features of the development of the transport system of Ukraine on the way to European integration: monograph. Czech Republic, 2021. 437 p.
4. Oster C. Analyzing aviation safety: Problems, challenges, opportunities. *Research in Transportation Economics. The Economics of Transportation Safety*. 2013. № 43. pp. 148-164.
5. Razumova K., Kyrylenko O., Zarubinska I., Novak V., Guryna A. Ways of realization Ukraine's transport system to the EU: monograph. Czech Republic, 2021. 365 p.

Oksana KYRYLENKO

Doctor of Economics, Professor, Head of department, National Aviation University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2406-7050>

e-mail: ons@ua.fm

Valentyna NOVAK

PhD in Economics, Professor, National Aviation University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6899-2016>

e-mail: novak.nau@mail.ru

Kateryna RAZUMOVA

Doctor of Economics, Professor, Head of department, National Aviation University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6385-2823>

e-mail: krazum@ukr.net

Maksym LUKIANENKO

student, National Aviation University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1910-1090>

e-mail: maksimlukyanenko@ukr.net

SOME ASPECTS OF DEVELOPMENT OF AVIATION TRANSPORT OF UKRAINE IN THE POST-WAR PERIOD

The topicality of the topic is proven, which is due to many factors that directly affect the development of the aviation industry, in particular, air transport of Ukraine. The significance of air transport for ensuring the sustainable development of the country's economy is substantiated. Issues related to the development of air transport in Ukraine were studied. Emphasis was placed on the need for a constructive solution to a number of economic, technical, environmental, personnel issues and security and safety issues. In order to solve a number of problems of the aviation industry, examples of the implementation of technical problems, which are quite simple in theory, but extremely important and difficult when implementing them into the practice of enterprises, are considered and substantiated. After all, they need regular updating of equipment, because as a result of the development of scientific and technical progress, more advanced but expensive technologies are constantly appearing, which are not available to all aviation enterprises and require compensation of costs from the state. Among the many economic problems that take place in the activities of aviation industry enterprises, the special importance of large taxes has been determined. Conclusions were made about the need for an optimal combination of state regulation and a healthy competitive market. Some aspects of ensuring the operation of the air transport industry and scientifically based future ways of its development in the post-war period are considered. The main aspects of ensuring the work of the aviation industry of Ukraine in the post-war period are scientifically based, which is based on a systemic approach, the implementation of which will make it possible to adapt to changes caused by the influence of the external environment. The need for a highly developed transport system as a necessary factor for ensuring integration into the European and world economy is proven.

Keywords: aviation, air transport, air transport enterprises, transport system, prospects for the development of aviation, solutions to aviation problems